

Hernepeltojen rikkakasvit on kartoitettu

Jukka Salonen ja Heikki Jalli, MTT

Jauhosavikka, pillikkeet, pihatähtimö ja pelto-orvokki ovat hernepeltojen yleisimpiä rikkakasveja. Tavanomaisesti viljellyillä pelloilla kasvoi keskimäärin 10 rikkakasvilajia ja luomupelloilla 18 lajia. Rikkakasvien kemiallinen torjunta oli yleistä ja tehokasta, mutta kallista. Mekaaninen torjunta puolestaan oli tuiki harvinaista, vaikka se luomuviljelyssä olisi tarpeen.

MTT:ssä kartoitettiin vuosina 2002 – 2003 hernepeltojen rikkakasveja Varsinais-Suomessa, Hämeessä, Satakunnassa ja Uudellamaalla. Kartoitus tehtiin osana Kotimaista valkuaista herneestä –hanketta. Kartoituksessa haluttiin selvittää, mitkä rikkakasvilajit ovat yleisimpiä ja runsaimpia herneviljelyksillä, ja millä keinoin ja tuloksin rikkakasveja torjutaan.

Tutkimustilat valittiin satunnaisesti käyttäen apuna tilastotietoa peltohernettä vuosina 1997 - 2001 viljelleistä tiloista. Otantaan sisältyi peltoja, joilla viljeltiin hernettä rehu-, ruoka- tai siemenkäyttöön. Osa pelloista oli seoskasvustoja, joissa herneen tukikasvina oli yleensä kaura. Kartoituksen kohteena oli 64 luonnonmukaisesti ja 119 tavanomaisesti viljeltyä peltoa, joiden rikkakasvilajisto määritettiin peittävyysluokituksella heinäkuun alussa.

Tuttuja rikkakasveja

Hernepelloilta tavattiin yhteensä 76 rikkakasvilajia. Yleisimpiä rikkakasveja olivat jauhosavikka, pillikkeet, pihatähtimö ja pelto-orvokki. Yleisin kestorikkakasvi oli juolavehnä, jota tavattiin 57 %:lla tavanomaisesti viljellyistä hernepelloista ja 75 %:lla luomupelloista. Leveälehtisistä kestorikkakasveista peltovalvatti oli yleisempi kuin pelto-ohdake.

Tuotantomuoto vaikutti rikkakasvilajistoon. Tavanomaisesti viljellyillä pelloilla kasvoi keskimäärin 10 lajia ja luomupelloilla 18 lajia. Luomupeltojen rikkakasvillisuus koostui pitkälti samoista lajeista, sillä peräti 12 lajia tavattiin yli 70 %:lla tutkituista luomupelloista. Tavanomaisesti viljellyillä hernepelloilla lajisto sen sijaan vaihteli lähinnä sen mukaan, mitä torjunta-ainetta oli käytetty. Näillä pelloilla vain pelto-orvokkia oli yli 70 %. Peittävyyshavainnoista laskettu indeksi osoitti, että pelto-orvokki, jauhosavikka ja peltomatara olivat tavanomaisessa

herneviljelyssä runsaimmat lajit. Vastaavasti jauhosavikka, pihatähtimö ja pillikkeet rehottivat luomupelloilla.

Kemiallinen torjunta yleistä

Yli 90 % tavanomaisesti viljellyistä pelloista oli ruiskutettu rikkakasvien torjunta-aineilla. Kolme suosituinta valmistetta olivat Senkor (metributsiini), Basagran SG (bentatsoni) ja Basagran MCPA (bentatsoni + MCPA). Niiden teho oli yleensä hyvä, mutta herneen rikkakasvien kemiallinen torjunta on kallista, esimerkiksi viljan rikkakasvien torjuntaan verrattuna. Herneen leveälehtisten rikkakasvien torjuntaan on markkinoilla neljä valmistetta, edellä mainitut ja Fenix. Niiden ainekustannus on 29 - 95 euroa hehtaarilta. Tankkiseoksissa käytettiin myös MCPA:ta laajentamaan tehoa joihinkin yleisiin lajeihin, esimerkiksi bentatsonin avuksi pillikkeitä vastaan.

Ruiskutettujen peltojen ongelmarikkakasviksi erottui peltomatara. Sitä kasvoi erityisesti metributsiinilla käsitellyillä pelloilla, koska valmiste ei tehoa mataraan. Bentatsonin kompastuskivi oli puolestaan pelto-orvokki, joskin sitä kasvoi muidenkin valmisteiden käytön jälkeen.

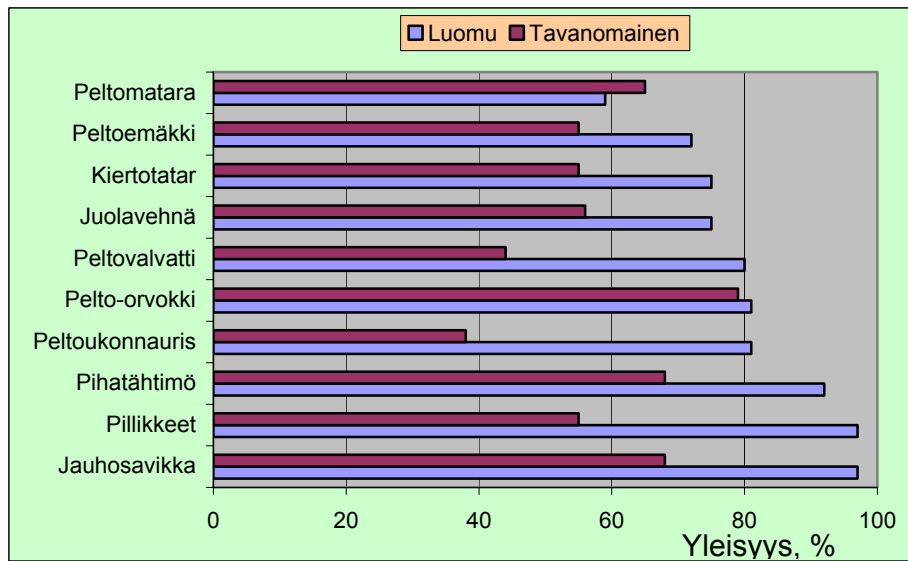
Myös juolavehnän torjuntaan on tarjolla neljä valmistetta, mutta niitä ruiskutettiin vain seitsemällä pellolla. Juolavehnän torjunta hernepelloilla maksaa 40 - 80 euroa hehtaarilta.

Herne tarvitsee apua

Yleisimmin viljeltyt, puolilehdettömät ja matalavartiset hernelajikkeet, ovat heikkoja kilpailijoita rikkakasveja vastaan. Rikkakasvit valtaavat helposti hernelpellon. Herneltojen rikkakasvilajisto oli pääosin samaa kuin kevätiljapeltojen. Useimmiten herneen esikasvina oli vilja, josta rikkakasvit voi torjua tehokkaasti.

Tavanomaisessa viljelyssä kemiallinen torjunta näyttää olevan jokavuotista rutiinia. Valmisteita vain tulisi vaihdella ja sekoittaa sen mukaan, mitkä rikkakasvilajit ovat runsaimpia kullakin lohkolle. Luomuviljelyssä kaura oli yleisesti herneen tukikasvina, mikä tuo lisää kilpailua rikkakasveja vastaan. Rikkakasvien mekaaninen torjunta oli harvinaista, vaikka se varhaiseen taimivaiheeseen ajoitettuna parantaisi herneen kasvumahdollisuuksia.

Lisätietoa: heikki.jalli@mtt.fi
puh (03) 4188 2481

Herneen kymmenen yleisintä rikkakasvia ja niiden esiintyminen luomupelloilla ja herbisidein ruiskutetuilla tavanomaisen viljelyn pelloilla.

